

J.S. Finnema

Firma J. Finnema & Zoon

te Woudsend

Jacobus S. Finnema heeft in 1945 een deel van zijn leven geboekstaafd en we laten hem hier in zijn eigen woorden het verhaal doen:

Overzicht van 1919 - 1945

“Toen ik in 1914 het schippersleven voorgoed had vaarwel gezegd begon mijn loopbaan aan de wal, en wel in Dokkum aan de Stoomhoutzagerij van wijlen D. Oberman. Na aldaar 2½ jaar werkzaam te zijn geweest verwisselde ik van werkring en kwam bij den heer J. Pranger in Dokkum terecht, en wel in een zaak die wat het werk betref mij beter lag. Daar ik van jongs af veel met knutsel- en ijzerwerk op had. De zaak bij den heer Pr. was een veelzijdig bedrijf zoodat ik daar ook van alles zoo wat moest kunnen wat mij hier in W. later ook zeer van pas is gekomen.

Toen in 1918 de oorlog beëindigd was, leek het wel of alles werkloos zou worden en een sterke daling zou intreden wat ook eenigermate wel het geval is geweest. Gevolg hiervan was dat ik in loon zou achteruit gaan. Nu was hier in W. iemand die al vaak tegen mij gezegd had “Als je iets beginnen wilt in W. dan wil ik je wel helpen”. Ik heb mijn licht toen in W. eens opgestoken en zag daar wel licht in om een winkel in ijzerwaren op te richten met aanverwante Boeregereedschappen. Het huis van wijlen¹ post Bruinsma werd mij toen aangeboden, en heb ik dit pand toen gekocht. Maar toen was het werken bij dag en bij nacht, want ik had schuld en dat was een zwaar iets voor mij. (¹*Dit is onjuist; Bruinsma was niet overleden, maar verhuisde toen naar de Nieuwe Aanleg (zie de Driuwplle van maart 2002)*)

Ik ging alles afreizen per Transportfiets. Zware reizen heb ik wel gehad. Ik herinner mij nog zoo goed, op een oudejaarsdag dat ik met de fiets en al door een plank die over een tochtsloot lag, door de plank raakte en midden in de sloot terecht kwam, alle goederen, touwen, handvatten,

schepemmers ‘t dreef om mij heen. Toen ik de zaak weer op het land had heb ik de boel bij een boer in de schuur gebracht en toen vroegen ze mij of ik ook een paar droge sokken aan wou hebben terwijl ik bijna tot aan mijn borst in het water had gezeten. Ik ben toen om het leven naar W. gefietst waar ik van buiten helemaal bevroren was en mijn vrouw mij eerst moest ondoeien om mijn kleren uit te krijgen (dit geval was in Nijega H.O.N.) (*thans Elahuizen*).

Een voordeel had ik, dat ik alles moest aanschaffen dus tegen die verlaagde prijzen. Mijn concurrenten die nog met oude hoge prijzen zaten, gingen direct niet tot verlaging over terwijl ik met sterk verlaagde prijzen kwam, zoodat ik best verkocht en mij moed gaf om mijn brood te verdienen. Mijn gedachte was altijd “als ik mijn dagelijks brood maar heb en een ander op tijd kan betalen dan ben ik dubbel en dwars tevreden. Toen echter het getij verliep moesten ook hier de bakens wat verzet worden. Toen het landbouw bedrijf zich stadig aan begon te mechaniseren heb ik mij stadig aan meer op Elect. terrein gegeven wat altijd van jongs af aan mijn hobbie al was geweest. Het duurde dan ook niet lang of ik was Erkend Instalateur bij onze Ver. Coop. Electr. Centrale te Woudsend. Toen naderhand ook de I.C.W.G.L. (*Provinciale Waterleiding*) hier begon te werken ben ik daar ook direct al als Erkend waterfitter erkend. Toen mijn zoon de school achter de rug had, is hij ook direct mee aan het werk gegaan en ‘s avonds tekenles aan de Ambacht School waarna hij zijn Diploma kon in ontvangst nemen. Toen dat achter de rug was nog een Diploma voor ijzerwaren kennis en toen de Vestiging-diploma. Wij zijn toen de zaak maar gezamenlijk gaan drijven en toen ook hij een ander zijn dochter wou ontroven, toen kregen wij, niet tegen staande woning nood, het pand vlak naast ons in eigendom er bij ‘t welk thans een groote moderniseering heeft ondergaan. Nog zij even vermeld dat in de tussen tijd twee oude woningen door mij zijn aangekocht vlak achter mijn pand zoodat dat thans onze ruime werkplaats is.

Ik herinner mij nog zeer goed wie mijn eerste klant in de winkel was het was (Lietse Douwe) Douwe de Jong die een zeis strijker kocht. Dat ging nu voor mijzelf. Toen op stap met een koffertje vol monsters en toen werd alles stuk voor stuk aangerekend wat er in die eerste week ver-

diend was vloog ik haast tegen de zolder op, want ik had nog meer als in Dokkum mijn werkloon. Ja, ja de tijden waren toen anders als nu”.

Jammer dat het bij deze korte tekst is gebleven. Finnema had van mij nog wel wat meer bijzonderheden mogen opschrijven. Maar gelukkig kon schoondochter, mevrouw B. Finnema-Rusticus, mij verder op weg helpen en voor een aantal interessante foto's zorgen.

Jacobus Finnema was de zoon van skûtsjeschipper Sijberen Finnema (1855-1932) en Antje Horjus (1853-1898). Er werd met name turf vervoerd en het schip had een vaste ligplaats aan de Eewal te Woudsend. Sijberen woonde met vrouw en 2 kinderen – Jacobus en Fokeltje – op het skûtsje dat we op de eerste afbeelding in het midden van de foto zien. Natuurlijk moest de zoon al spoedig meehelpen bij het varen en uitventen van de turf. Na het overlijden van hun moeder nam dochter Fokeltje de huishoudelijke taken waar. Zij bleef ongehuwd en werd na de dood van haar vader in 1932 huishoudster in Oosterzee.

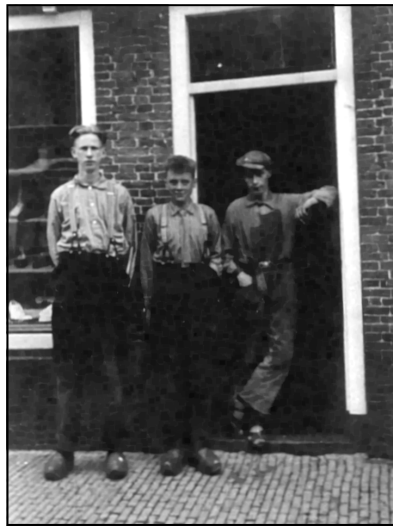
Jacobus hielp zo lang mogelijk zijn vader, maar toen hij op 31 mei 1913 trouwde met de uit Gelderland afkomstige Janna Bartha Meijer, verkoos hij aan de wal te gaan wonen. Hij had zijn toekomstige vrouw leren kennen toen zij dienstmeisje was bij de familie Tromp in Woudsend. Waarom zij zich bij hun huwelijk in Dokkum vestigden is niet bekend, maar het zou kunnen zijn dat Finnema bij de turfvaarten in Friesland daar connecties had opgedaan. Jacobus had altijd graag geknutseld tijdens de slappe tijden aan boord, vooral in de winter, en was ook zeer geïnteresseerd in de mogelijkheden die elektriciteit boden. Deze hobby's kwamen hem

uitstekend te pas bij het veelzijdige bedrijf van Pranger in Dokkum, waar hij zich verder bekwaamde tot een vakman met betrekking tot het werken met touw, hout en ijzer. We kunnen niet een echt oude foto van het echtpaar laten zien, maar wel een foto van 12 januari 1939 op de trouwdag van hun dochter Antje die met Sjoerd Rusticus huwde. Helemaal rechts zit hun zoon Dirk. Ook hebben we nog een foto uit circa 1950 waarop Jacobus en Janna Bartha op de stoep van het gemeentehuis van Wijmbritseradeel in Sneek staan ter gelegenheid van een huwelijk.

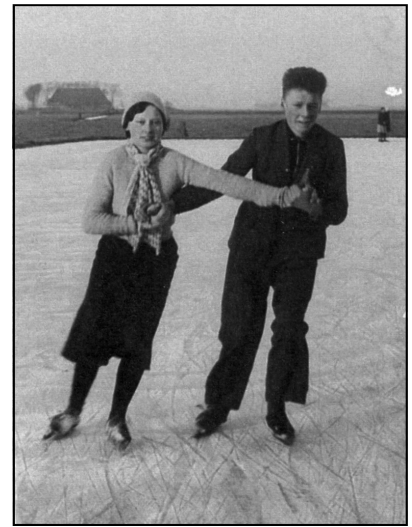
Uit een door J.S. Finnema uitgeschreven nota in 1946 citeer ik enkele zaken die een indruk geven van de prijzen destijds en de werkzaamheden die voor boeren werden uitgevoerd: een gordel aan een dek f. 0,75; 2 spantouwen f. 1,70; 1 leidsel hersteld f. 0,25; 3 hoorntouwen f. 2,25; 15 staartleeren f. 1,05; 2 leidsel kettingen f. 1,40; 1 paardebiene hersteld f. 0,50. Het totaal van de nota bedraagt f. 20,90 en met het uitschrijven ervan zal Finnema gauw een half uurtje bezig zijn geweest. De zaak liep uitstekend omdat Finnema een heel goede vakman was, nooit te beroerd om op korte termijn iets te herstellen en het znodig ook nog thuis te bezorgen. Maar gezien de genoemde bedragen moest je wel heel wat presteren om een aardig inkomen te verdienen.

Het echtpaar Finnema had 2 kinderen gekregen, waarvan Antje nog in Dokkum was geboren en zoon Dirk op 19 mei 1916 in Woudsend. We tonen nu eerst een foto uit circa 1929 waarop de zo'n 13-jarige Dirk staat temidden van zijn vrienden

den Haaije de Vries (links) en Gerrit Huitema (rechts). Ze staan voor de schoenwinkel van Huitema die destijds aan de Aldwyk gevestigd was naast het pand waar Geeske Couperus lang heeft gewoond. Gerrit Huitema had de bijnaam Gerrit Pik en woonde later aan het Ald Tsjerkhof/hoek Molestrijte.

De volgende foto zal van midden jaren dertig zijn toen Dirk met zus Antje met gekruiste armen schaatsen reed op de ijsbaan. Op de achtergrond kunnen we nog de boerderij zien waar de familie Kampen jarenlang woonde.

In 1935 kreeg Dirk verkering met Boukje Rusticus die op de dag dat de lente begon in 1916 in Woudsend was geboren. Ja, inderdaad, zij was een zuster van Sjoerd Rusticus die met Antje Finnema trouwde. De familiebanden werden dus wel heel "close".

Uit haar jeugdalbom kwamen de volgende twee foto's tevoorschijn. Allereerst de foto die tijdens een dagtripje naar Oranjewoud rond 1928 is gemaakt. Zittend v.l.n.r. Boukje Rusticus, Pierkje (Pierro) Buwalda, Itje Mulder en een zekere Petronella die bij de familie Kuik logeerde.

Op de knieën staan Jantje Rusticus (links, een nichtje) en Leentje Rusticus (een zus van Boukje). Deze wat oudere meisjes hadden het toezicht over de 4 kinderen, die een fluwelen badge droegen met de naam PIBA en die door Douwe Mulder waren gemaakt.

De naam PIBA was ontstaan uit de initialen van Pierkje, Itje, Boukje en Aaltje (Kraan). Deze meisjes vormden lang een vriendinnenclubje dat op de vrije woensdagmiddag vaak gezamenlijk borduurde en handwerken deed. Elke week deden ze 5 cent in de pot om daar een dagje van uit te kunnen gaan. Ze droegen ook een soort uniform bestaande uit een witte blouse, rode rok en rode strik op de borst.

De foto van de inmiddels tot bakvissen opgegroeide meisjes is omstreeks 1932 gemaakt voor het vroegere postkantoor.

Wat de foto voor mij extra leuk maakt is dat je op de achtergrond het huis van Rienk en Gerritje Posthumus ziet dat later is afgebroken en vervangen door de woning van familie Rijnja. Deze foto geeft een vrij duidelijk beeld van de achter lindebomen verscholen woning.

Dirk Finnema en Boukje Rusticus trouwden pas na een verkering van ruim 10 jaar. Natuurlijk was de oorlog hier debet aan. Ze waren al verloofd toen Dirk in 1939 bij de algemene mobilisatie

werd opgeroepen en gestationeerd in Haarlem. Daar vocht hij in mei 1940 tegen Duitse parachutisten die bij de Wassenaarse Slag werden gedropt. Na de verloren strijd bracht Dirk enige tijd door bij families in Sassenheim en Haarlem, maar uiteraard wilde hij graag terug naar Friesland naar zijn verloofde en kon zijn vader hem ook goed gebruiken in de zaak. Dirk moest zich echter wel gedeisd houden want hij liep het gevaar opgeroepen te worden om in Duitsland te gaan werken. Een trouwpartij zou teveel kunnen opvallen. Eindelijk, op 23 augustus 1945, kon de lange verkerings- en verlovingsstijd bekroond worden met een huwelijk. We laten hier een foto zien van het kersverse paar op de stoep van de Gereformeerde Kerk waarin het huwelijk werd ingezegend.

In die tijd werd ook het pand naast de winkel van Jacobus Finnema waarin Lykle-Aaltsje Lyklema een winkel in huishoudelijke artikelen had gedreven, aangekocht. Dirk en Boukje kwamen er te wonen en continueerden de verkoop van huishoudelijke artikelen, radio's en galanterieën.

In 1959 was het 40 jaar geleden dat Jacobus Finnema zijn bedrijf in Woudsend was begonnen en dat werd uiteraard gevierd, te meer daar toen de winkel van Dirk en Boukje drastisch werd gemoderniseerd en uitgebreid met het zijkamertje. Jeugdvriend Haaije de Vries, die timmerman/aannemer was geworden, verzorgde de verbou-

wing en een compleet nieuwe voorgevel van het pand. Burgemeester Van Hout voerde het woord bij de opening van de vernieuwde zaak op 8 mei 1959.

We hebben hier een foto waarop links het vernieuwde pand gedeeltelijk zichtbaar is en rechts de toen nog bepleisterde gevel van de zaak van Jacobus en Janna Bartha waar de verkoop van touw, ijzerwaren en gereedschap was gebleven. Jacobus Finnema heeft slechts heel kort van het vernieuwde bedrijf kunnen genieten want hij overleed datzelfde jaar op 11 september, na een gelukkige echtvereniging van 46 jaar.

Als laatste illustratie bij deze bijdrage laten we een foto zien van het gezin D. Finnema.

Achter Dirk en Boukje staan hun kinderen Dieuwke, Janna Bartha en Jacob Sijberen. Hun geluk zou nog duren tot 9 november 1978 toen Dirk plotseling overleed. Het was 's avonds toen hun poedel op straat door een andere, grote hond werd gebeten en in de bek meegesleept. Dirk ging meteen de straat op om het hondje te redden, maar alle emoties werden hem toen kennelijk teveel en zijn hart liet het afweten.

Zoon Jacob heeft het lopende werk van zijn Heit afgehan-

deld, maar zette de zaak niet voort en ging in loondienst. Echtgenote Boukje hield de winkel nog aan tot 1980 en verkocht toen een deel van de voorraad aan Tjipke Tjalsma. De winkel werd omgetoverd tot een ruime hal met zitje en Boukje bleef er nog tot 1995 wonen. Sindsdien woont zij in de Paterstrjitte.

Tot zover de geschiedenis van de mensen en het bedrijf dat zo'n 60 jaar lang deel uitmaakte van de Woudsender middenstand.